

Britanijos LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY — LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

44 (117)

1949 m. spalio 28 d.

III METAI

LEIDĖJAS — D. B. LIETUVIŲ SĄJUNGOS
CENTRO VALDYBA
REDAKTORIUS — K. OBOLENAS
REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA
2, London Mews, London Street, London, W.2.
Telefonas: AMBassador 6195
REDAKCIJA straipsnius taisyso bei trumpina savo
nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir
negrąžinami, nebent ju gražinimui būtų pridėtas
pašto ženklas.
Paskiro num. kaina 6 penai.

AMERIKOJE SUIMTI AMTORGŲ VADAI

Penki Sovietų prekybos bendrovės. Amtorg, pareigūnai suimti Naujorke ir uždaryti i kalejimą. Šeštasis Amtorgo šefas, išvenge arešto, nes j's šiuo metu yra Rusijoje.

Areštai padaryti tuoj po to, kai JAV vyriausias teismas pripažino Amtorgą ir jo pareigūnus kaltais už tai, kad ši bendrove nebuvo registruota, kaip svetimos vyriausybės agentas. Pagal JAV įstatymus, visi asmenys ar bendrovės, kurios teikia informacijas svetimam vyriausybei, turi užregistruoti teisingumo ministerijoje. Amtorgas to nepadare, nors j's buvo kelis kartus įspėtas. Prieš šešias savaites Valstybės departamentas išpejo ir Rusijos ambasadą.

JAV slaptoji policija seke Amtorgo veiklą jau nuo 1946 m. Areštuotiems rusams grėsia bausmės, siekiančios penkiu metu kalejimo ir 10.000 dolerių baudos.

Tam pačiam kalejime dabar sėdi 11 Amerikos komunistų vadų, kurie nuteisti už kešninasi nuverstį JAV vyriausybę. Dešimtis jų nuteisti 5 metus kalėti, ir vienas 3 metams. Be to, visi turės sumokėti po 10.000 dolerių pinigais. Nuteistieji i teikė apeliacijos skundus.

AMERIKOS AMBASADORIŲ KONFERENCIJOS

Londonė ivyko JAV ambasadorių ir pasiuntinių esančių Rytu Europoje konferencija. Konferencijai vadovavo Valstybės Departamento pasekretorius George Perkins. Jos tikslas buvo susipažinti su anapus "Geležinės Uždangos" bukle, pasiformuoti ir apsvaistyti politikos metodus, kuriu JAV turetu imtis Rusijos itakoje esančiose valstybėse. G. Perkins pareiškė, kad tai yra naujas budas pasikeisti mintimis, ko nevisada galima padaryti susirasnejiu. Ateity bus daugiau tokiu konferenciju. Pereita savate Paryžiuje ivyko Amerikos pasiuntiniu, esančiu vakaru Europoje konferencija, kuriai irgi vadovavo G. Perkins.

Konferenciju nutarimai nebuvo paskelbti, tačiau manoma, kad buvo svarstomos priežatys bei sunkumai, kurie sudare JAV atstovybese Rytu Europoje del atstovybiu tarnautoju suiminejimo.

RUSIJOS IMPERIALIZMAS

Valstybės sekretorius Dean Acheson, kalbedamas New Yorke, užsienio politikos problemas padalino i divi grupes. „Viena problemu grupe kyla is Sovietu Rusijos, kaip musu laiku agresyviai imperialistines valstybes elgesio. Ji siekia isplesti savo itaka ten, kur ja paranku. Kitur, kur ji negali tai pasiekti, ji ugdo netvarka ir suirimą.“ Antra problemu grupe — karas, kuris ypac Azijoje pazadino žmones sukilti prieš neturta ir bada ir dave jiems tautines nepriklausomybes pajutimą.

„Sovietu imperializmo prapletimas rytu Europoje ir Azijoje“, kalbejo Achesonas, „paliecia ne tik tuos kraštus, bet ir ju santykius su kitomis valstybėmis. Panašai laisvo pasaulio pastangos stipreti ir siekti pastovumo veikia Sovietu itakos pletimo krypti ir stiprumą“.

LIETUVOJE UŽDARINĖJAMOS BAŽNYCIOS

Is Svedijos atete žinios sako, kad Lietuvoje gyvenimas yra labai sunkus. Pav. kova su tikejimu kasdien žiaureja. Vienintelis Lietuvoje likęs vysk. Paltarokas, nuo bolševiku persekiojimas turejo pasislepti. Kunigu persekiojimas ir suėmimai visu žiaurumu tęsiasi. Pagal naują Kremliaus potvarki, Lietuvoje gali veikti tik viena bažnyčia 7 kv. kilometru plote. Del to Kaune, is 21 bažnyčios, leista veikti tik viena. Kaune atdara tik viena Katedra. Kitos yra bolševiku sekvestruotos. Del to tikintieji turi pasislėpti nuo NKV melstis, slaptai vaikų krikštyti

BRITAI MAŽINA IŠLAIDAS

Pirmadieni min. pirm. Attlee parlamentui praneše apie priemones, kuriu bus imtasi siekiant sumažinti išlaidas ir sutaupyti 250 mil. svaru per metus. Tai reikia padaryti siekiant pusiausviros tarp prekiu ir pinigų, nes per dideles išlaidas (daugiau pinigų apyvartoję) ir nepakankama gamyba sudaro pavojų infliacijai.

Didžiausia sutaupu dalis bus gauta is kapitaliniu investiciju sumažinimo — 140 ml. svaru. Ktas sutaupas duos ivairiu ministeriju išlaidu sumažinimas, brangesnis maistas mokyklose ir nauja kaina už receptus. Taip pat tikimasi sutaupyti apie 30 ml. svaru per metus is krašto apsaugos išlaidu sumažinimo.

Tuo tkslu padariti šie svarbiausi pakeitimai: MAISTAS — džiovinu ir šaldytu kiausiniu kainos pakeliamos; atstaukiama subsidija žuvims ir nuo žiemos kainos bus nekontroliuojamos; pakeliamas kaina raznikoms. GYVULIU PAŠARAS — nuo vasario men atšaukiama subsidija, tai tures pakelti pašaro kainą. O tai neisvengiamai pabrangins ir kai kuriuos maisto produktus, kaip mesą, pieną, paukštieną, kiausinius ir bekoną. ŠVIETIMAS — pietu kaina mokyklose pakeliamas vienu pėnu ir sumažinamos transporto lengvatos mokiniams. SVEIKATOS REIKALAI — įvedamas vieno šlingo smokestis už kiekvieną gydytoje išrašytą receptą (pensininkai nuo to mokescio atleidžiami). Tuo norima sulaukyti žmones nuo nereikalingo ejiu pas gydytojus, prašant receptu nesvarbiems vaistams (sutaupos 10 ml. svaru). STATYBA — nauju namu statymo programa sumažinama 35 mil. svaru, tai reiskia apie 20.000 namu mažiau per metus. Suvaržymas kitokios statybos numatoma duos kitus 35 mil. svaru sutaupu. Namu statybos sumažinimas padarytas priva-

ciu statybininku sąskaiton. Savivaldybės ir toliau tęs savo programą. KURAS IR ELEKTRA — nauju stočiu ir kitokiu kapitaliniu investiciju programa sumažinta. MINISTERIJOS — numatoma sutaupyti tarp 40 — 50 mil. svaru, sumažinant departamentu administracines išlaidas, atsisakant kai kuriu nesverbiu kontroles organu ir informacijos pareigunu.

Be to premjeras Attlee praneše, kad numatytos 10 mil. svaru išlaidos Britanijos Festivaliui suruoti sumažintos vienu mil. svaru. Benzino kaina nuo pėreito antradienio pakelta iki 2 šil. 3 pėnu už galona (buvo 2 š. 4 p.).

Tuo pačiu laiku įsigalioja kiek anksčiau paskelbtas importo is dolerio kraštu sumažinimas.

Attlee, kalbedamas pirmadienio vakare per radio, pažymejo, jeigu visi su atdeijimu dirbs, kiek galima daugiau taupys, Britanija pajęgs nugaleti savo ukinius sunkumus ir susilauks šviesesnės ateities. Jis ragino visus, darbdavius ir darbininkus, ieškoti budu gamybai padidinti ir atpiginti, net jeigu reiktu ir darbo valandas pailginti. Našesne gamyba yra atsakymas i visus klausimus. Krašto saugumas dabar yra nepaprastai brangus, tačiau cia didesniu sutaupu negalima tikėtis, atsižvelgiant plačius Britanijos ispareigojimus ryšium su krašto saugumu, o taip pat pareigas kitu valstybiu atžvilgiu.

Trečiadieni ir ketvirtadieni parlamente ivyko karšti debatai del mineto vyriausybės pranešimo. Opocijcia laikiesi linijos paremti vyriausybės žygius, nežiurint ju nepopuliarumo, kada jie reikalingi krašto gerovei, tačiau pasilieka teise kritikuoti vyriausybę už jos bloką reikalu vedimą.

Jugoslavija išrinkta Saugumo Tarybon

Jugoslavija išrinkta JTO Saugumo Tarybos nariu, nežiurint nepaprastai smarkios opocijijos is Sovietu Rusijos pusės. Tai yra pirmas didelis Jugoslavijos laimejimas jos „šaltajam kare“ su sovietu valdoma rytu Europa.

Buvo renkami trys nenuolatiniai Saugumo Tarybos nariai ateinantiems dviem metams. Dabartinis nenuolatinis nariu kadencija baigiasi gruodžio 31 d. Nenuolatiniai nariai, pagal „džentelmenu“ susitarimą ir tradiciją, renkami nežiurint geografinio tautu susiskirstymo, t.y. vienas is britu dominiju, vienas is lotynu Amerikos ir vienas is rytu Europos, (Nuolatiniais Saugumo Tarybos nariais yra D. Britanija, JAV, Prancuzija, Kinija ir Rusija). Tuo budu is britu dominijos nauju Saugumo Tarybos nariu pasiulyta Indija, vietoj pasiraikiandčios Kanados, lotynu Amerika pasiule Ekvadorą, vietoj Argentinos, ir Rusija pasiule Českoslovakiją, vietoj Ukrainos. JAV-bes

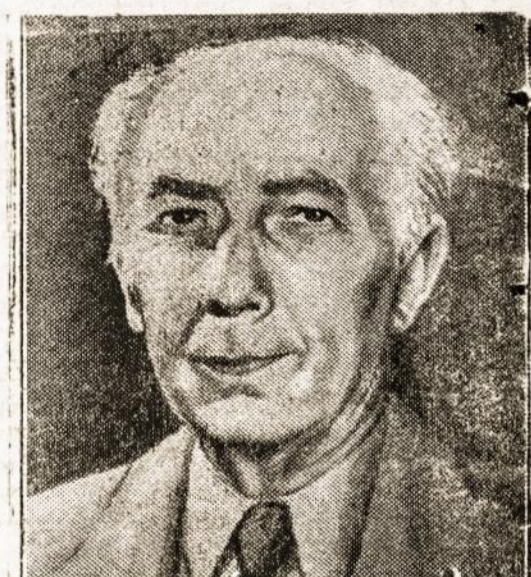
su tuo nesutiko ir pasiule Jugoslaviją i Ukrainos vietą Saugumo Taryboje. Cia ir prasidejo atkakli diplomatine kova tarp JTO nariu.

Indija ir Ekvadoras buvo išrinkti be sunkumu. Tačiau prieš Jugoslavijos kandidatūrą Vyšinskis nukreipe visus savo ginklus ir pavartojo visus advokatiškus gabumus, kad Jugoslavija nebutu išrinkta. Užkulisiuose ejo smarki rinkimine propaganda, kurią vede Rusija ir JAV-bes. Vyšinskis prieš rinkimus ir laike rinkimu grąse valstybėms, kurios nebaluos už Českoslovakiją, ir tvirtino, kad Jugoslavijos išrinkimas butu neteisetas, neteisingas ir pažeistų JTO-jos kartą, kurios 23 paragrafas numato, kad, renkant naujus narius, butu atsižvelgiama i geografini atstovavimą Taryboje. Jugoslavijos atstovas Kardelis atsake trumpai: „Nežiurint ką Vyšinskis sakytu Jugoslavija tebera rytu Europoje“. D. Britanija, nors ir balsuodama už Českoslovakiją, griežtai pasmerke Vyšinskio grąsinimus ir kaltinimus, kad Jugoslavijos išrinkimas esąs neteisetas. Jugoslavija yra i komunistine ir rytu Europos valstybe, ir delto pilnai atitinka JTO kartą ir „džentelmenu“ susitarimą.

Per rinkimus Jugoslavija gavo 37 balsus, Českoslovakija 20. Ne viena ju negavo 2/3 balsu (39). Reikejo antru rinkimu, per kuriuos Jugoslavija surinko 39, o Českoslovakija ik 19. Tuo budu Jugoslavija ir buvo išrinkta. Vyšinskis tuoj ignoruodamas asamblėjos pirmininko pareidymą, atsistojo ir, šaukdamas visu balsu, pareiske: „Jugoslavija negali ir nebus laikoma rytu bloko nariu“.

JTO SUKAKTUVES

Pirmadieni daugumoje pasaulio sostiniu pamineta JTO keturiu metu sukaktis. Prezidentas Trumanas pasake kalbą, ragindamas pasauli deti pastangas padaryti JTO geresniu taikos organu, kaip iki šiol ji buvo.

Prof. Teodoras Heussas, pirmasis Vakarinės Vokietijos federacinės respublikos prezidentas, 65 metu amžiaus, Laisvos Demokratinės partijos pirmininkas, priešhitlerinės Vokietijos Reichstago narys. 1932 m. jis parašė studiją apie nacionalsocializmą „Hitlerio kelias“, kurioje tiksliai nupasakojo nacionalsocializmo siekimus. Naciams paėmus valdžią, ši studija buvo ant laužo sudeginta, o jos autorius iivarytas is Stutgarto aukštosios technikos mokyklos, kur jis profesoriavo.

Prezidentu išrinkimo proga, VLIKas pasveikino prof. Heussą ir palinkėjo jam sėkmės atsakingame jo darbe.

PRANCUZIJA DAR BE VYRIAUSYBES

Nei Mochui (socialistui), nei R. Mayeriui (radikalui) nepavyko sudaryti Prancuzijos vyriausybę. Prancuzija jau yra be vyriausybės nuo spalio 6 d., kada Queuille koalicinis kabinetas buvo perversas atsistatydinti del nesutarimo su socialistais.

Kadangi socialistai sukele vyrausybes krizę, tai jiems prezidentas ir buvo pavėdes naujos vyriausybės sudarymą. Tačiau neradęs kitu partiju pritarimo, Mochas turejo atsisakyti. Radikalams negeriau išėjo. Socialistai pareikalavo kai kuriu ministeriju savo partijai, su kuo nei radikalai nei MRP negalejo sutikti.

Radikalams nepasisekus, prezidentas pakviete Bidaultą, MRP (kataliku partijos pirmininką), kuris ankstyvesnese vyriausybese buvo užsienio reik. ministriu, o taip pat trumpą laiką ir ministriu pirmininku. Bidaulto kandidatūra i naujos vyriausybės pirmininkus yra tuo geresne, kad jis per paskutinius dvejus metus nedalyvavo jokio vyriausybje ir delto stovi kiek nuosaliau nuo dabartinu partiniu ginču. Iki šiol MRP nesutiko imtis vyriausybės sudarymo, ir tik po to, kai kitoms dviem partijoms nepavyko tai padaryti, katalikai pakeite savo nusistatymą.

BRITAI ATŠAUKIA KARIUOMENĘ IŠ GRAIKIJOS

JAV pareigūnai Vasingtone paskelbe, kad Britanija pasiuliusi atitraukti savo kariuomenę is Graikijos. JAV nesipriešina, nes komunistu ginkluotos jėgos jau nugaletos. Britanija turi Graikijoje apie 3000 kariu.

SKRUZDES UŽPUOLE VATIKANĄ

Trečią kartą dvieju metu begyje baltosios skruzdes isiverže i Vatikaną ir pradare daug žalos. Vatikanu pareigūnai rimtai i tai žuri ir kreipiesi i Italijos firmas prašydami budu, kaip su jomos kovoti.

Skruzdes prasiskverbe pro storas sienas ir pasieke Vatikano biblioteka. Kita skruzdziau „armija“ pasieke Vatikano sekretoriaus archyvus ir dali ju sunaikino.

GINKLAI EUROPAI

Netrukus i Europą is Amerikos atvyksta specialistu grupe, kuri atsives planus Amerikos ginklams tarp Europos valstybiu paskirstyti.

M. Silka, islgametis DBLS C. Valdybos reikalu vedėjas, isvyko Ameriką.

PIRMYN I MUSU LAIMĖS ŽIBURI

MINTYS APIE TRETIJĄ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMĄ

JUOZAS ŠENKUS

Suvažiavimo Prezidiumo pirmininkas

Trečiasis metinis DBLS skyriu atstovų suvažiavimas turėjo išspręsti visą eilę svarbių organizacinių ir sąjungos veiklos uždavinių, kurie musu ateities darbui sudarytu solidėsi pagrindą. Tai Sąjungos apygardų statutas, Lietuvos namu Londone klausimas ir Sąjungos Tarybos sudarymas. Visi šie svarbus reikalai buvo atidžiai išnagrinėti ir atstovai priėmė nutarimus, kurie įgalina juos įgyvendinti.

DBL Sąjungai kiekybe ir kokybe sparčiai augant, atsirado būtinas reikalas jos veiklą ir administravimą suskirstyti į apygardas, kurios duotu impulsą tiesioginiam skyrių darbui. Šia linkme c. valdyba veikia dar prieš trečią suvažiavimą, suorganizuodama keturias apygardas, o likusias bus suorganizuotos ligi šiuo metu galo. Tačiau nei c. valdybos santykiai su apygardomis, nei apygardų su skyriaus nebuvimas aiškiai apibūtinami statutu, kas sudaro ir ateityje galiojantį sudaryti rimtos painiavos organizacijoje. Dabar šis klausimas yra išspręstas, suvažiavimui priėmus apygardų statutą.

Begti šį statutą nagrinėjant paaiškėjo ir sąjungos bendrųjų įstatų trukumai. C. valdybos suvažiavimui pasiūlytas sąj. įstatų pakeitimas skyriu atstovų nepakankimo. Suvažiavimas priėmė tik pagrindinius laikinus nuostatus, kurie apibūtinia naujai steigiamą sąj. Tarybos kompetenciją ir bendrais bruožais nusako Tarybos santykius su C. valdyba. Suvažiavimas įpareigojo sąj. Tarybą ligi ketvirtą suvažiavimą paruošti naujus musu organizacijos istaus, kurie apimtų sąjungos centro organų, apygardų ir skyrių veikimą. Reikia manyti, kad busimieji istatai bus labiau priderinti prie musu organizacijos darbo sąlygų ir jie nustatys žymiai aiškesnes gaires bendram lietuviškam darbui šiame krašte.

Sąj. Taryba yra naujas centrinis organas, kuri steigė trečiasis atstovų suvažiavimas. Jos uždaviniai yra: ruošti sąj. darbu planus, koreguoti c. valdybos veikimą sąj. įstatu ir metiniu atstovų suvažiavimu nutarimu ribose ir žiūrėti, kad atstovų suvažiavimu nutarimai būtų vykdomi. Bendraja prasme sąj. Taryba yra musu organizacijos darbu dirigentas ir kontrolierius, tačiau ji negali kištis į c. valdybos vedamą sąjungos technikinį ir finansinį administravimą. Lygiagrečiai išvengti, c. valdybos ir sąj. Tarybos darbą labiau suderinti, suvažiavimas rado būtina investuoti bendrą šiuo organu darbo jungtį, kuri praktiškai reikšiasi tuo, jog ir c. valdybos ir sąj. tarybos pirmininkas ir sekretorius yra tie patys asmenys. Tačiau abiejų šiuo centriniu organu vadovavimo sujungimas vienoje rankose nėra tik laikinis — vieniems metams, t. y. kol bus paruošti ir ketvirtą suvažiavimą priimti nauji istatai.

Sąj. tarybos steigimas sudaro sąlygas organizacijos vadovaujamajai darbą traukti daugiau visuomeniškai pajėgiu asmenu, kurie, negyvendami Londone, iš tikrųjų negali nuolat dalyvauti c. valdybos dažnuose posėdžiuose ir tuo būdu asmeniškai negali imtis atsakomybės už c. valdybos veiklą. Tarybos nariai, kurie gyvena tolimose šio krašto periferijose, posėdžiaus kas 3-4 mėnesiai. Juos nesaisto atsakingumas už sąjungos finansinį administravimą ir kitas technines c. valdybos veiklos smulkmenas, bet už tai ant jų gulda didelę darbo našumą — Sąjungos darbo planas, t. y. esminio organizacijos darbo paruošimas.

Šia proga tebūnie leista pasakyti, kad šiam atstovų suvažiavimui pavyko tiek c. valdybos, tiek tarybos nariais išrinkti patyrusius, gabius ir savo pareigą giliai suprantančius visuomenininkus, kas duoda vilties laukti, jog musu sąjungos darbas įgaus dar gilesnį ir platesnį turinį.

Neabejotinai, sąj. centro organų darbas gerokai pagyvetu, jei organizacija turetu tinkamą būstinę. Atstovų suvažiavimas šį faktą pabrėžtinai konstatavo ir nutarė įtempti jėgas, kad būtų, kiek galima greičiau, išgityti Lietuviu Namai Londone. Skyrių atstovai, išnagrinėję Lietuvos namu vėjus ligioliinius rezultatus, isitikino, jog jie yra nepakankami. Del to suvažiavimas nutarė Lietuviu namu vaju dar pratęsti iki 1950 m. kovo 1 d. Ligi to laiko visi sąjungos skyriai tures imtis naujos iniciatyvos reikalingam kapitalui sukelti, išjudinant šio krašto lietuvių, kad mes artimoje ateityje galėtume pasaulines reikšmes sostinėje — Londone išgityti Lietuviu Namus, kurie čia reprezentuotu musu tautiečius ir iš kurių sklįstų lietuviška šviesa. Suvažiavimas šį nutarimą grinde viltimi, jog, pagaliau, D. Britanijos lietuviai įsisamo-

nins Lietuviu namu Londone butinumą ir kiekvienas jų paskirs mažą materialinę auką šiam svarbiui reikalui.

Tokio bendrai imant, buvo ryškesni trečiojo atstovų suvažiavimo darbai. Be jų suvažiavimas iš centro organu pranešimu susidare gražų vaizdą apie DBLS augimą ir visos organizacijos darbą bei nuolat didėjanti jo svorį. Konstatuota, jog šį sąjungą, per pirmuosius darbo metus, buvo daugiausia organizavimosi stadijoje, o dabar toji stadija baigta ir sąjungą visa plotme imasi vykdyti lietuviškos veiklos uždavinius. Visoje savo veikloje, kiek ji liečia Lietuvos laisvę, DBLS vadovaujasi Vyriausio Išlaisvinimo Komiteto nustatytomis gairėmis.

Teisybės varden reikia pasakyti, kad ir šis suvažiavimas, bent pačioje jo pradžioje, vienas — kitas bande inešti asmeniškumo, tačiau atstovai iš karto paėmė teisingą kryptį: ne asmeniniu dalyku ir privačiu ginču klausyti čia susirinkome, bet spręsti svarbius organizacijos uždavinius! Tiek centro organu pranešimuose, tiek diskusijose stiliuje buvo jaučiama

aukšta atstovų visuomeninė kultūra, kuria reikšima gili ir natūrali pagarba oponento asmeniui ir jo destomai minčiai. Tas viskas suvažiavimui dave gražaus orumo ir sudarė gyvą, energingą ir vaisingą darbo nuotaiką. Del to šis suvažiavimas gali būti geras paskatinantis pavyzdys, kaip labai įvairiu politiniu ir religiniu pažiūru, įvairiu profesiju ir nevienodo teorinio išsilavinimo žmonės moka sueiti į bendrą darbą organizacijos ir tautos gerovei ir kaip jie sugeba išjungti politinius, religinius, ir profesinius skirtumus, kur toji gerove to reikalauja. Norisi tik pageidauti, kad ir kitos lietuviškos organizacijos, nežiurint kuriame žemes rutulio kampe jos beveiktu, pasektu D. Britanijos lietuviu šiuo gražiuoju vieningumo pavydžiu!

Suvažiavimas įtemta: dvi dienas dirbo savo organizacijos, savo tautos ir Tėvynės naudai. Tegul šie, musu visu, darbai artina mus i musu šiandieninio gyvenimo didįjį Laimės Žiburį — Lietuviu tautos laisvę ir Lietuvos valstybės nepriklausomybę!

ANGLU KALBOS MOKYMOŠI REIKALU

DBLS skyrių atstovų suvažiavime paaiškėjo, kad kai kur anglu kalbos mokymosi reikalas yra gana opus. Todėl norėčiau pateikti keletą minčių iš savo patirties kaip organizuoti šį reikalą.

Paprastai, anglu kalbos mokymąsi organizuoja vietinės anglu švietimo įstaigos (Local Education Office), kurios yra kiekvienoje gausiauly gyvenamoje vietovėje. Pakanka sudaryti mokinių grupę, bent iš 12 žmonių ir ši įstaiga parupina mokytoją.

Tačiau praktikoje pasitaiko įvairių sunkumų, ypač žemės ūkio darbininkų stovyklose, kur dėl nuovargio ar nereguliaraus iš darbo grizimo negalima skirti laiku pamokas lankyti. Dėl to grupės, pradėjusios darbą su 30-40 mokiniu, sumažėja, o kartais ir kurso negali baigti. Be to dar ne visada pavyksta gauti tikrai gerą mokytoją ir dėl šios priežasties kursu nauda nepateisina pastangų.

Šitu trukumu galima išvengti organizuojant kalbos mokymąsi Lingvaphone sistema. Šiuo vardu įstaiga (Lingvaphone Institute Ltd, Lingvaphone House, 207-209, Regent St., London W.1) organizuoja ne tik anglu kalbos, bet ir kitu kalbu kursus, pagal tam tikrą sistemą. Pamokos yra ikalbėtos ir patefono plokšteles ir paaiškintos spausdintais paveiksluotais tekstais.

Anglu kalbos kursas susideda iš 32 pamokų, kurios ikalbėtos ir 16 plokštelių ir aiškinamojo teksto, tam tikros knygos. Aiškinama žodžiai ir jų jungimas (gramatika). Aiškinamieji tekstai yra: anglu-vokiečių, anglu-rusu, anglu-lenku ir kitom kalbom; lietuviško aiškinimo

mo nėra. Plokštelių rinkinys (naujas) kainuoja 15 svaru ir tekstu komplektas apie 8 šil.

Lingvaphone metodas tuo geras, kad mokytis gali ir iš savųjų parinktas instruktorius, nors ir pats tos kalbos nemokedamas, arba gali kiekvienas pata, paskirai, mokytis. Žodžiu ištarimą arba paskiru posakiu sąskambi galima kartoti tiek, kiek tik reikia. Pamokas galima daryti tada, kada grupę pageidauja.

Didesnė grupė gali Lingvaphone kursą pati nusipirkti arba kitokiu būdu išgity.

Kiekvienoje didesnėje stovykloje ar fabrike yra vadinami Welfare Committee arba Welfare Officer. Šie komitetai sudaro grafysčių komitetus (County Welfare Committee). Pastarieji gauna ne mažas lėšas iš valdžios, skirtas panašioms reikalam. Pav. Scriveno stovykla kaip tik šiuo keliu gavo plokštelių komplektą. Lingvaphone atstovas surengė parodomąją pamoką ir parengė instruktorius. Dabar eina mokslas per dvi grupes.

Pramokus anglu kalbos, pravartu būtų pasinaudoti ir W.E.A. (Workers Educational Association) teikiama pagalba. Ši organizacija rengia įvairias paskaitas, jų ciklus, kursus ir savaitgalio mokyklas. Paskaitos nemokamos. Paskaitu metu daroma diskusijos, kurios daug padeda besimokantiems anglu kalbos. Nori plačiau apie šį dalyką patirti gali gauti nemokamai brošiura, paprašę jos laišku: Mr. Harry Nutt, 38A, St George Drive, London, S.W.1, Brošiura vadinasi: „W.E.A. what it is, what it does?“ L. Tr.

M. ŠILKAITIS IŠVYKO

Kai pirmieji lietuvii transportai pasiekė D. Britanijos krantus, būrelis seniau Londone gyvenančių lietuviu susirinko aptarti naujos organizacijos steigimo reikalą. Tos organizacijos 12 steigėju tarpe buvo ir Mečys Šilkaitis.

1947 m. liepos mėn. naujai steigtos DBLS-gos sekretorius M. Šilkaitis savo kambare, kuris buvo Sutherland St. Nr. 12, paverte istaiga. Ant stalo stovi rašomoji mašinėlė, ant spintelės — literatura ir spauda, ant lovos — raštu kruvos. Vienam nepažistamam lietuviui jis atsako i laišką: „S-ga dar kurimosi bukleje, todėl suprantama, yra daug darbo ir reikalu. Šiuo metu organizuojami plačiai po visą Angliją išsiskirstę musu tautiečiai, ieškomos tinkamos patalpos ir ruošiamos informacijos. Pirmuoju musu uždaviniu yra laikraštis. Pirmi žygiai jau daryti, bet susiduriama su kai kuriais sunkumais: lešu klausimas ir spaudos darbininku suradimas“.

Bet ranku nenuleidžiama. Liepos 20 d. M. Šilkaitis jau spausdina rotatoriumi „Užsienio ir vidaus žinių biuletėnį Nr. 1“, kuris nuo to laiko kas savaitę tobulejo, kol pavirto i šiu dienu „Br. Lietuvii“.

Kas savaitę susirinkdavo M. Šilkaitio kambaryje trys ar keturi žmonės, biuletėnio bendradarbiai. Vieni susedavo ant kėdės ir ant lovos, o kitiems pritrūkdavo vietos. Kai medžiaga biuletėniui buvo paruošta, M. Šilkaitis likdavo vienas biuletėni atspausdinti ir išsiuntinėti.

Sąjungai augant, darbo daugejo. M. Šilkaitis buvo pakviestas reikalu vedeju. Nuo to laiko kiekvienas, kuris lankėsi S-gos bustineje, su juo susipažino. Kas kreipėsi i S-gą laiškų kiekvienam buvo stengtasi reikalą sutvarkyti. Kas kreipdavosi asmeniškai, matydavo kad jo reikalas buvo atidžiai išklausomas ir visas, kas galima, padaroma. M. Šilkaitis visais atvejais visiems buvo prieinamas ir visomis išgalėmis stengdavosi bedoje esantiems tautiečiams padėti.

Šalia savo nesuskaitomų darbų, jis niekad neatitolo nuo „Br. Lietuvos“. Laikas nuo laiko jis buvo ar Redakcines kolegijos nariu, ar aktyviu bendradarbiu.

Spalio 22 d. M. Šilkaitis su žmona apleido šį kraštą. Visa lietuviu visuomene, DBLS-ga ir „Br. Lietuvos“ yra dekingi jam už nenuilstamą darbą ir linki geriausios sėkmės JAV.

TREMTINIAI

KAZYS BRADUNAS

Mūsų vardo ugnim neištrinti.
Mes — ne saują sausu pelenu.
Mes — pėdos, teisybės imintos,
Epochon stėtono dienu.
Mes esam trimitas pavojaus.
Skamba aidas pasaulio gale:
Pabuskit! Žmogėdros atjoja
Sukruvinta stepiu žole.
Žveriažmogis gūžiasi pulki.
Ir kai šuoliui staiga išsities,
Mes būsimė asmenys durklo,
Kur tirdi laukinę pasiekę.

REDE, QUOD DEBES

Z. SILSDENAITIS

Graži krikščioniškojo pasaulio mintis — lapkričio 2 d. Vėlinės; prisimink mirtį — dūlke esi ir i dūlkę pavirsi. Toji diena — didžio žmogaus menkystės prisiminimo diena. Kaip karšta geležis griebia už širdies mintis; mors viską atiduosi, nuo mirties, neišsivaduos. Už metu musu mintys, o už pečių mirtis.

Veliniu dieną ledinėmis lupomis tariami iš kapu balsai: „Kas jus esate, mes buvome, kas mes esam — jus busite“. Tai skamba dar liudniau, kai mes esam išsklyde i Tėvynės, ieškom dvasinio ryšio su Ja, su musu brangiais, artimaisiais. Mirtis — neištirta paslaptis. Ji gyva ankstu rytą, velu vakarą ir pačiam vidurnaktyje. Mirtis — sažiningiausias eina savo pareigas karaliu rumuose ir vargšu lušnele.

Žmogus ties šlenksčiu, šiaupis ir Anapus, visada giliai susimasto. Tačiau žmogaus menkystę primena Veliniu diena. Tada mes lyg stabtelime trumputeje šios žemės kelionėje ir giliai susimastome. Atejai žmogau i šią žemę nuogas, toks ir išėsi. Po tavęs ateis naujos gyvybės, nauja žmonių karta. Juk nesuskaitomi milijonai prieš mus gyveno. Kur jie šiandien?

Žmogus kurio protui šiandien nėra ribų, kas sekunde susidurdamas su mirtimi ne tik kad nenugalejo mirties, bet jos net neuspranta. Mokslininkai ir išminčiai čia bejegiai, šiandieniniai žmo-

gus, siekdamas per kitu lavonus valdžios, turtu, lauru vainiku, nei mažiau, nei daugiau, t'k talkininkauja mirčiai. Žmogus žmogų ryja, kaip žuvis žuvi.

Koks būtų palaimintas žmonių gyvenimas, jei ji nešiotu savo širdyje mintį: — su saule negyvensiu: ne šiandien, tai rytoj — mirsiu. Pasaulis šiandien nebūtu nulaistytas nekaltu kudiuku krauju, motinos iš širdgelos nelaužytu sau ranku aukodamos vyrus ir sunus karu demonams. Badas, skurdas, milijonai benamių, invalidų ir kitos nelaimės netemdytu žmonijai tu trumpučiu dienu šioj žemeje.

Ir štai, viena trumpute akimirka, tas pats žmogus nei nepasijunta, kaip atsiduria Anapus. kur visi lygus, nurimę, kur nėra luomu, klasiu, kur nereikia valdžios, turtu. Viskas liko šiaupis, žmogaus kaip nebūta.

Nors mirtis žiauri ir nepermaldaujama, bet mintys apie mirtį, apie mirusius, žmogų šioj žemeje kilnina, dorina ir šviesina. Juk visa, kuo mes gyvenam, yra mirusiųjų kartu palikimas mums. Mirusieji mus veda, lyg motina vaiką už rankos per visą šios žemės kelionę. Tikrasis žmogus negali mirti ir jis iš viso nemiršta. Tik žmogiškojo pavidalo remai iš dūkiu susideda, subyra, išsisklaido.

Mirusieji gyvena musu tarpe. Ju paliktai dvasiniai turtai, mokslininkai, kultūrinės vertybės musu gyvybe sruvena, alsuoja. Mirusieji i mus kalba, o mes gyvieji tik klausom ju pamokymu ir balso.

Pabandykim bent trumputei akimirkai

atimti iš gyvųjų tarpo mirusiųjų palikimą: mokslo knygas, išradimus ir mes tapsime silpnučiai, bejegiai, lyg tik ką gimę kudiukai. Juk įvairiu mokslininku, išradeju, rašytoju, muziku, menininku ir kaulai senai dulkėmis pavirto, bet jie yra ir bus gyvi musu tarpe.

Del to nieko nėra ir negali būti šioj žemėje gražesnio, kilnesnio, kaip mirusiųjų minejimo kultas ir dvasinis bendradarbiavimas su mirusiais. Mes jiems tiek daug esam skolingi, kad sunku ir išsivaizduoti. Ne veltui toks gražus mirusiųjų minejimo kultas pasireiškė Tėvyneje Veliniu diena.

Kasmet Tėvyneje gudžia lapkričio 2 dieną mirusiųjų miestai — kapai vakare skėsdavo žvakiu šviesos juroje. Ir mes rudens vejui blaškant pageltusius lapus, alsuodami atdusiais, ieškom dvasinio ryšio su mirusiais, o kunigas, sidabrine galva iš auksinės knygos skaitė: „Pasigailekite, pasigailekite, neapleiskite musu mirusiųjų“...

Šiandien Tėvyneje juoda ir tamsu. Kapinės be kryžių, Lietuva parblokšta. Ją gaubia niuri naktis ir priešmirtinė broliu aimana, šurpi kančių rauda. Gyvybės gėsta, kaip žvaigždės sidabrines. Neskamba varpai. Altoriai aptemę. Senas, senutis Kauno kapinėse varpelis tyli. Jam nevalia prabilti. Veliniu dieną tas varpelis nuo ankstyvo ryto iki vidurnakčio šaukdavo gyvuosius malda už mirusius i šviesos ir geles skėstančius kapus. Skačiai, kurie ženklina be laiko mirusius ir mirstančius siekia tukstančių tukstančius. Mirtis ir nužmoginimas siaučia, lyg viesulas.

IŠ MŪSU GYVENIMO

NAUJA DBLS CENTRO VALDYBA

Spalio 25 d. susirinko posėdžio naujai išrinktieji c. valdybos nariai. P. Varkala i pesedį neatvyko ir atsiunte valdybai adresuotą pareiškimą, kuri perskaite posėdžiui pirmininkavęs p. Bajorinas. P. Varkala rašo:

„Apgailestaudamas turiu pareikšti, kad dar kartą apsvaustę Sąjungos Atstovų Visuotinam Suvažiavimui pareiškimą nekandidatuoti i Centro Valdybą, prie jau išvados, kad nežiurint man pareikšto pasitikėjimo ir suteikto mandato, del susidejusiu priežastiu, negaliu būti Centro Valdybos nariu. Turiu pareikšti, kad sis mano žygis yra grynai asmeninio pobūdžio, susijęs su mano sveikata ir pareigomis, kurios dabar reikalauja daugiau laiko ir energijos. Esu isitikinęs, jog Sąjunga dabar yra tiek išaugusi, sustiprėjusi ir vieninga, kad jokie pavojai jai negresia. Ji dabar turi pakankamai jėgų dar toliau augti ir stiprėti. Naująją Centro Valdybą, kartu su naujai istegta Sąjungos Tarybą sudaro stiprus ir patyrę visuomenininkai, kuriu vadovaujama Sąjunga gales puikiai atlikti Visuotinio Suvažiavimo ir istatais nužymetus uždavinius.

Naudodamasis šia proga, norečiau pareikšti visiems Sąjungos nariams, skyriu valdyboms ir Visuotinio Atstovų Suvažiavimo atstovams padėką už pareikštą man pasitikėjimą ir visokeriopą paramą Sąjungos darbe. Taip jau noriu padėkoti buvusios Centro Valdybos nariams ir Sąjungos tarnautojams už gražų bendradarbiavimą ir toleranciją.

Linkėdamas naująją Centro Valdybą ir kitiems Sąjungos organams geriausios kloties ju darbuose, iš savo puses noriu užtikrinti visokeriopą paramą ir asmeninį bendradarbiavimą. **P. B. Varkala**“.

I p. Varkalos vietą byvo pakviestas sekantis iš eiles kandidatas p. Barcevičius. Apvarsčius p. Varkalos pareiškimą, nutarta jam pasiusti šio turinio raštą:

„Giliai apgailestaudami priememe Jūsų pareiškimą iš spalio 24 dienos. Mes žinome, kad tik ypatingai rimtos priežastys priverte Tamstą asisakyti attingai dalyvaui Centro Valdybos sudėtyj. Tamstos nedalyvavimas bus visu jaučiamas, o ypač tu, kurie turejo progos su Jumis kartu dirbi. Mus kiek ramina Jūsų užtikrinimas ir toliau teikti Sąjungai visokeriopą pagalbą ir asmeninį bendradarbiavimą.

Neabejojame, kad visa Sąjunga jungiasi su mumis pareiškiant Tamstai nuoširdžią padėką už Jūsų inasą D.B. lietuviu gerovei ir Jūsų tolerantiską vadovavimą Sąjungai nuo pat jos isikurimo. DBLS Sąjunga šiandien yra jau subrendusi ir sudaro stiprų ir vienigą vienetą. Tas faktas, mes tikime, yra Tamstai, kaip Sąjungos kureiui, geriausia padėka už Jūsų paaukotą jai darbą, energiją ir trisusą.

Per šias Velines iš Teviškes kapu. Altajaus, Sibiro, Kazakstano taigu, stepių i mus tiesia kauletas rankas musu broliai ir seserys ir ledinėmis lupomis snabždedami maudauja: „Pasigailekite, pasigailekite musu, palengvinkite musu kančias...“ Pausaulis nelaimingųjų šauksmui nebylys kurčias ir apakęs. Tebuna amžina garbe per amžius jums musu broliai ir seserys kankiniai, karzygiai, kurie kenciante, mirete ir mirštaete del didžiausio tautos turto — laisves. Šią valandą gyvenantieji laisvame pasauly mes su asaromis akyse ir didžiausiu skausmu, širdyse kalbam: „Kas aplankys, suskaičys lietuviu kapus šaltam Sibire, kas uždegs prie jų žvakelę, padės gelele, pratars Amžiną Atilsi“.

Tautos šventoveje — Karo Muziejaus sodelyje Kaune, prie skausme suklupusių, žuvusiųjų randancios moters, prieš Nežinomojo Kareivio Kapą, ant aukuro, aukso raidetmis žodžiai: „R e d e, Q u o d D e b e s“ — Gražnik ka privalai. Aiskū, tiems, kurie mire, žuvo kad mes gyventumem, kad kiti gyventu.

Gražinkime, ka privalome, kiekvienas lietuvis kuriam pasaulio krašte jis bebūtų, tautai, mirusems, Tevnei. Paduokime ranką ir prikelkime tuos, kurie suklupo, parpuole, gaivinkime nors gyvus, bet jau mirusius savo tautui. Cia musu gyvenimo esme ir prasme.

Ne vienas musu brolis ir sesuo atgule amžinam poilsiui ir šios salos žemeleje. Veliniu dieną aplankykime ju kapus.

Kitu metu Velines ne vienas musu bus Anapus. „R e d e Q u o d d e b e s“

Linkime jums geros sveikatos ir geriausios kloties jusu darbuose.

Centro valdyba: Br. Barcevičius, J. Damušis, M. Bajorinas, P. Bulaitis, ir A. Kazlauskas“.

Sekantis šio posėdžio darbu punktas buvo pareigomis pasiskirstymas. Pareigas sutarta šiaip pasiskirstyti: M. Bajorinas — pirmininkas, I vicepirm. kun. A. Kazlauskas, II vicepirm. P. Bulaitis, sekretorius J. Damušis ir įždin. Br. Barcevičius.

COVENTRIO LIETUVIU NAUJENOS

Spalio 23 d. buvo skyriaus visuotinas susirinkimas. Išklausyta pranešimas apie DBLS atstovų suvažiavimą Londone ir aptarta visa eile reikalu. 1. Nustatyta šiemet surengti bendras Kučias ir kartu eglutę. Šio dalyko suorganizavimui vadovaus: mokytojos: Mikuckiene, Vaišviliene, Goberiene ir p. Galinis ir Juodžius. 2. Lapkričio 27 d. nutarta paminėti kariuomenės šventę. Tai progai pritaikytą paskaitą skaitys J. Senkus, iš Leicesterio. 3 P. Grigaliunas, bibliotekos ir skaityklos vedejas, praneše apie biblioteką ir kvietė lankyti ją. 4. Aptarta rinkliavos reikalas Lietuviu Namu fondui. Nutarta sustiprinti veiklą ir siekti, kad kiekvienas, ne tik sąjungos narys, bet ir bendrai kiekvienas lietuvis, gyvenąs Coventry, paremtu ta reikalą savo svariuku. Prie jau esamos komisijos: p. Goberio, J. Adamonio ir Bražiuno, papildomai pririnkta: p. Daunorie, Jonelynas ir Kazlauskas.

Spaustuve. Coventry gyvenąs lietuvis laikraštininkas isteige nedidele spaustuve. Masina ir reikalingi spaustuvei reikmenys kaštavo apie 300 svaru. Šias išlaidas dengti, talka ir vertingais patarimais prisidejo, gerb: Barzevičius J., J. Gudavičius, Pr. Rumša, J. Cienas, J. Vinciuinas, J. Adamonis, P. Misevičius, Ant. Zaranika, Vl. Dargis, J. Mašanaukas, J. Matulionis, K. Obolenas, J. Stokas.

LAIKRAŠTIS VAIKAMS

RAŠO — J. KUZMICKIS

Sakoma, jog vienoje Airijos provincijos bažnyčioje buvo laikomos iškilmingos pamaldos, Maldininkai, sujaudinti jautraus pamokslu, asarojo. Tikėtai vienas žmogis sėdėjo kieta kaip titnagas. Apsiašarojęs kaimynas pakūždom paklausė:

— Kodėl neverki, mano broli?

— Kad aš nepriklausau šiai parapijai, — atsakė žmogis.

Panašiai buvo su visa lietuviu bendruomene, išsisklaidžiusia plačiame pasaulyje. Spręsdami lietuviybės išlaikymą svetimu tautybiu juroje, ivairiu kraštu savoje spaudoje kelėme musu vaikų tautinio auklėjimo priemones: mokyklas, draugijas, knygas, ypač gi specialu laikraštėli. Ir visi tuo rupinasi: Anglijos kultūrininkai ir tėvai, JAV veikėjai ir rašytojai, Australijos, Kanados ir kitu kraštu lietuviai. Nesirupinti galėjo tikėtai svetimi lietuviybės interesams žmogėsiai.

KALEDOMS „EGLUTE“

Po paakinančių straipsniu spaudoje ir ivairiu pasitarimu pagaliau leisti lietuviams vaikams laikraštėli ėmėsi iniciatyvos Kun. Juro vadovaujama Kultūros Institutas JAV-se. Laikraštėli suorganizuoti ir ji redaguoti buvo pakviestas žinomas vaiku rašytojas ir poetas Bern. Brazdžionis.

Laikraštėlio organizatorius ir redaktorius jau sudarė darbo planą ir ėmėsi organizuoti bendradarbius ir... skaitytojus. Laikraštis maziems skaitytojams eis kas mėnesi 32 psl. didumo, bus gausiai iliustruotas ir vadlasis Eglutė. Kiekvieno numerio virselis bus naujas pieštās žymiuja musu dailinku: V. Z. Stančikaite, P. Osmolskis, T. Valius ir k. Bendradarbiauti kviečiami visi laisvame pasaulyje gyveną žinomi lietuviu vaikų rašytojai.

Pirmasis „Bitutės“ numeris, skirtas 1950 m. sausio mėnesiui, išeis gruodžio mėnesi ir per Kalėdas pasieks visus savo mažuosius skaitytojus. Laikraštėlio kaina — 3 doleriai metams.

SUDARYKIME JAI ATEITI

Redaktorius Bern. Brazdžionis, rašydamas vaiku laikraštėlio reikalą, man rašo: „Niekas nežinojau, — nei platinimo sąlygos, nei skaitytojų galimas skaičius, nei vaiku rašytojų bendradarbiavimas, nes laikraštėlis negalės mokėti honoraro. Ką kalbėti apie konorarus, jei iš prenumeratos, jei susirinktu 1000 skaitytojų,

nys, J. Senkus, p-le Prapuolenyte, V. Vaišvila ir D.B.L. Sporto Saja, Manchester's.

Spaustuve vadinsis Nidos vardu. Ji spausdins jūmoro laikraštėli „Apuoką“ ir ruošiasi spausdinti Br. Daubaro „Preferansą tamsoje“. Spaustuve yra: 38 Melvill Rd., Coventry.

MASKAVOSI LIETUVIU

Aną dieną nustebo Coventrio lietuviai, pasikaitę „The Coventry Evening Telegraph“ apie tulo Puciata žygius. Jis girtas budamas apkabino savo šeimos fotografijomis vieną statulą. Policijos klausiamas pasisakė esąs lietuvis, kilęs iš Charkovo ir gyvenąs Salvation Army Hostelyje. Po keleto dienu „Birmingham Mail“ pranešė apie naujus Puciatos žygius, kada jis pateko teisman už policijos nepaklausymą. Kadangi šiemet jis yra jau trečią kartą teisiamas už tvarkos pažeidimą, dėl to teismas pasiulė jį iš šio krašto ištremti.

Tokie žygiai rodo ju darytojo žemą kultūrinį lygį ir kuomet jam iš kitu iškirti pažymima tautybė, savaime tai paliečia ir visus tos tautybės žmones. Ir juo skaudžiau, kada tokia aliubizija padaryta be pagrindo. Pasirodo, kad tasai Puciata Coventrio lietuviams visai nežinomas, kaip lietuvis. Dėl to jie energingai ėmėsi žygiu lietuviu aizvilgiu mestam kaltinimui atitaisyti. Grupė lietuviu atsilanke policijoj ir laikraščio redakcijoj. Policijoje buvo pareikšta, kad minėtas asmuo savo tautybę pats taip pasakęs. „The Coventry Evening Telegraph“ idėjo išsamu (DBLS) vietos skyriaus pirmininko laiską. Panašaus turinio laiškas pasiustas ir kitam laikraščiu, kuriame buvo lietuviui paliesti ryšium su to asmens žygiais.

Reikia ginti lietuviu gerą vardą, kad visokie praėjunai jo nežemintu.

N. C.

STAIGI MIRTIS

Spalio pradžioje Nottingham'e nusizudė Juozas Duoba. Jis gyveno R.O.F. Hostely, Box, 10, Ruddington, Not's. Mirties priežastis neaiški.

X.

Išsiimk iš kišenės savo Rožančių. Perleisk pirštais poterelius. Kas tau dave ji? Gal mamytė? Kaip kilnaus susirupinimo ženklą tavo aėjimui? Kaip ištikimą palydovą tose valandose, kada visa kita atrodys beprasmiška ir komiška. Kas tau dave ji? Gal misijonierius? savo didelio tikejimo ir neivertinto, pajukto pasisventimo simboli ir dovaną. Rožančius. Šypsniš nuskrenda skruostais. Kam tu ji, iš viso, nešioji? Žmones pasakoja, kad kompozitorius Suberbas, neberasdamas ikvepimo — išsėmus melodijos aruodams — keldavosi nuo pianino ir... kalbedavo Rožiančiu. Keista. Už tai jis toks jaunas mire. Ar Už tai? Bėt jo melodijos taip širdi guodžia.

Tai kam tu nešioji Rožiančių? Ar tu nenustebtum, jei savo kišeneje rastum puslapį iš Bethoveno simfonijos. Vieną lapą, nusėtą liniju ir gaidu. Profesionalo akis pasakytų, kad tai, bene, pats geriausias simfonijos gabalas. Nežemiškos jėgos melodija. Didinga harmonija. Ir genijaus rankos orkestracija. Bet tavo kišeneje — visa tai — negyva. O kaip tat latgaiviti? Prikelt, prikelt! Sesk prie pianimo. Padek orkestrui prieš akis. Dirigente, pakelk rankas. Et šitaip. Tik agnies. Garsiau. Gyviau širdies. Išsijauimo. Ragaukit melodijos nektarą. Muzika auga, šakojasi, užia, šelsta. Ir jus kartu. Ne malkas juk kapojat!

Gal ir tavo Rožančius, kaip puslapis iš simfonijos. Bet kodel jis aklas ir negyvas. Gal nera ugnies tavo širdyje? Gal valia tingi ir neapsisprendus? Tavo dešinė ranka nežino, ką kairioji daro. Jei visas Rožiančius tave šurpu nukrato, pasirink vieną mažą paslaptelę. Bet kurią? Tą, kuri tau labiausia prie širdies. Atsiduok jai. Susikaupk. Gal tavo pasaulis nesugrius, jei tris minutes pasiskolinsi. Dabar tu, kaip pasaulinio garso pianistas. Kaip kompozitorius muzos pažautas. Savo širdies šventoveje ant keiu klaupk. Prieš Viešpatį, kuris tave sutvere, už rankos veda per kaukuoles ir griuvesius, kuris užpus tavo gyvenimo žvakę ir uždegs džiaugsmo marias amžina šviesa. Tris minutes su Dievu. Tris minutes su Marija. Linksmi slenka poterėliai. Lupos kalba pagarbintus žodžius. O siela — nutilus nurimus — semiasi jėgos iš minčių, žodžių ir vaizdų: Turteja, stipreja Dievo širdies artumu.

Gal vertetu pabandyti? Prikelt simfonijos didingą puslapį gyvenimam. Kam ji kišeneje nešioti ir trint. Ten jis nebylys. Megint grot. Lavintis. Iš karto jei nepavyks, nemesk i šali. Tai didingos muzikos puslapis. Megink iš naujo. Jau geriau. Susikaupk. Ramiai. Išsiubuk tikėjimo varpus. Tegul visas tavo širdies horizontas užia dangaus aidais. Pasiduok melodijos tonui ir nuotakai. Bet neužmiršk: Tu groji. Todel — kai esi liudnas, prislegtas, užguitas — pasirink paslapti iš Skausmingosios dalies. Jei truksta energijos, reikia paraginimo, melsk Prisikelimu nuotakos. Nejaugi nerasi trijų minučių? — — — Jei rasi, nesigailėsi.

LIETUVIU KUNIGU RELIGINIS

PATARNAVIMAS

Dėl patogesnio patarnavimo lietuviui kunigai, savitarpėje susitarę, iš naujo pasiskirstė kai kurias kolonijas. Kun. Just. Stepanaičiui, gyvenančiam Widnes, pavadamas Manchesteris; Kun. A. Petrakis pereme savo žinion Ettington Park, nr. Stafford-on-Avon ir Sutton Coldfield; Coventry ir Leamington Spa. veiks Kun. B. Pacevičius, kai atvyks iš Vokietijos. Iki šiol Coventry ir Leamington Spa sekmingai darbuojasi kun. P. Kai-riunas.

PAMALDOS

Londono Lietuviu bažnyčioje. Visu šventųjų dieną (lapkr. 1) šv. Misios bus 7 ir 9 val. Vakare 8 val. bus rožančius ir gedulingos pamaldos už mirusius. Gedulingos pamaldos bus vakarais lapkr. 1—9 d. 8 val. darbo dienomis, o šeštadieni ir sekmadieni 7 val.

ROCHDALE, St. John Baptist bažnyčioje (Ann St.) lapkričio 5 d. 10 val. pamaldos su jungtuvėmis.

BRADFORD — St. Ann's, lapkričio 6 d. 12 val.

HALIFAX, Chapel of Ease (Wade St., Woolshops), lapkričio 13 d. 11.30 val.

DĖMĖSIO SKAUTĖMS

Vyriausios skautininkės J. Vaiciūnienės pavadama, kviečiu visu laipsniui ir visu skyriui ses skaites bei išteigiusius Anglijoje skauti vienetus skubiai pranešti man savo adresu. Sktn. S. Galilunaitė, vadovė Anglijoje. Adr.: N.S.H.C. Sundon [Park] Hostel, [Whitefield Ave., Luton, Beds.]

CEDARS MANSIONS HOTEL

20 Gunterstone Road, West Kensington, London, W.14 T. J. FULHAM 0363. Susikalbama angliškai, vokiškai ir rusiškai. Dvi minutes kelio nuo požemines st. WEST. KENSINGTON ir BARONS COURT.

TRUMPOS NAUJIENOS

Britu maisto ministerija praneše, kad kavos pristatymas krautuvams bus sumažintas 20%. Kavos trukumas jaučiamas visam pasauliui ir kainos kyla. Kiek tai liečia Britaniją, artimoje ateityje tai nesudarys jokių skirtumų, nes turima didelių kavos ištekliai.

Nuo trečiadienio pakeltos kainos kai kuriems tekstilės dirbiniams (namu ruošos) ir langų užuolaidoms. Priežastis — brangesnė žaliava. Kainų pakilimas kai kuriems dalykams bus mažiau jaučiamas, nes vyriausybė patvarke detalistų pelną sumažintai 5%.

Lapkričio mėn. prasidėta D. Britanijoje žmonių verbavimas ir civilinė gynyba. Vyrai ir moterys bus mokomos priešlektuvinės gynybos ir kitų pagalbinių darbų.

Britu karo laivyno ministerija dave atnaujinti 22 karo laivus, priklausančius atsargos laivynui.

Atlanto pakta pasirašiusių dešimties valstybių generaliniu stabu višininiai susirinkę lapkr. mėn. Londone ir taršis dėl trijų gynybos grupių sudarymo.

Pagal JAV karinės pagalbos programą, D. Britanijai bus perduota 150 supertovinu bombonešių. JAV tokiu bombonešiu turi apie 1.000 atsargoje ir 12 grupių, po 30 tokiu bombonešiu tarnyboje.

Vestfalijos (Vokietijoje) statybos tvarkytojas uždare keturias statybos firmas, kurios vykdė fabriku išmontavimą. Gen. Bishopas, britu komisaras Vestfalijai, isake toms firmoms tęsti darbą, o leidimais jis pats pasirūpins. Šiuo laiku išmontuojami Dortmundė parafino ir Auguste — geležies fabrikai.

Prahoje JAV ambasados tarnautojas S. Merynas ir apkaltintas šnipinejimu, o vicekonsului I. Patchui liepta per 24 val. apleisti Čekoslovakiją. JAV ambasada kaltinimus paneigė.

Pereitą savaitę Churchilis turėjo pasitarimą su min. pirm. Attlee ir kariniais vadais krašto gynybos reikalais. Tai jau trečia šiais metais toks pasitarimas.

Pereitą savaitę gen. Franko vizitavo Portugalijos prezidentą. Apsilankymo tikslas — sustiprinti Ispanijos ir Portugalijos draugiškus santykius bendroje kovoje prieš komunizmą. Franko buvo labai iškilingai priimtas.

Hamburge teisiamas už karo metu padarytus nusikaltimus vokiečių feldmaršalas Manšteinas teismui pareiškė, kad prodižioje jis buvęs Hitlerio paveiktas, bet vėliau juo nusiūvęs, nes pamatęs, kad Hitleris negalis būti geras karininkas. Kaltinimą, kad jis isakęs Rusijoje civilius žmones šaudyti, Manšteinas paneigė.

Londonas. Vidaus reik. min. pranešė, kad bus išleistas įstatymas, draudžiantis iš automatu pardavinėti gimdymo kontrolės priemones.

Belgradas. Jugoslavų oficiozas „Borba“ tvirtina, kad Vengrija, Rumunija, Bulgarija ir Albanija, savo sienas su Jugoslavija apstate kariuomene ir kad ten dabar kasami apkasai ir statomi kiltokie kariniai istiprinimai.

Rusijos vyriausybė pareikalavo atšaukti Jugoslavijos pasiuntinį iš Maskvos, Pasiuntinį kaltina diplomatinio teisiu pažeidimu ir šnipinejimu.

Lapkričio 7 d. Naujorke įvyksta Tarpautinė Moterų paroda. Joje savo darbais gausiai dalyvauja ir Amerikos lietuvių moterys.

LIETUVIAI SVETUR

Kiek dar liko lietuvių Vokietijoje

Emigracija smarkiai mažina DiPi skaičių Vokietijoje. Dėl šios priežasties prancūzų zonoje iš buvusio puses milijono DiPi rugsejo gale buvo likę tik 149 tūkstančiai. Lietuvių skaičius buvo tiek mažas, kad nesiektų ne kelių šimtu. Amerikiečių zonoje tau pačiu laiku buvo 123.490 DiPi, iš jų lietuvių tik 9.790. angli zonoje buvo — 92.900 DiPi, iš kurių 6.894 lietuviai.

Emigracija, kiek galima, spartinama. IRO istaigos apklausinėja tremtinius, noredamos patirti, kiek jų gales emigruoti ir kiek negeles. Turimais duomenimis, britu zonoje buvo apklausta 6.010 lietuvių. Pasirodo, kad 1.842 lietuviai turi galimybę toliau emigruoti, 1.561 — kiek vėliau, 12 — pareiškė norą repatriuoti, 52 — nori pereiti i vokiečių uki, 34 — atsisakė IRO globos ir to tures pereiti i vokiečių uki, 666 — del senatves ir nesveikatos tures pasilikti prieglaudose, 1.843 — darbingi lietuviai negali emigruoti.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus duomenimis, po emigracijos Vokietijoje liks tikie lietuvių skaičiai: 1.700 serganciu džiova, 883 sunkus chroniški ligoniniai, 186 invalidai ir apie 2.000 asmenu per 60 metu amžiaus. Be to dar yra apie 1.000 asmenu, kurie per ivairius skrinigus prarado DiPi teises. Vadinasi, iš viso Vokietijoje pasilikis apie 9.000 lietuvių. Ju likimą dabar svarsto IRO pilnatis Ženovoje, tuo pačiu reikalu tarias ir okupaciniai pereigunai su vokiečių vyriausybe. Iš pasitarimu eigos atrado, kad ir po to, kai nustos veikusi IRO, okupavokiečiai netraktuoti ju blogiau, kaip cines istaigos prižiures tremtinius, kad savo plicius. Toliau, reikia manyti, kad ikišioline praktika, senoji lietuvių emigracija, o taip jau ir pastaraisiais laikais isemigravusieji, neužmirs pasilikusiuju Vokietijoje tautiečių ir toliau juos rems medžiaginiai ir moraliai.

VISUOTINIS AMERIKOS LIETUVIU KONGRESAS
Lapkričio 4-6 d. Naujorke įvyks Amerikos lietuvių visuotinis kongresas. Ji šaukia Amerikos Lietuvos Taryba, kuri jungia visu ideologiniu sroviniu centrus ir abu didžiuosius fraternalinius ordinus: A.L.R.K. Federaciją, A.L. Tautinę Sąjungą, A.L. Socialdemokratų Sąjungą, A.L. Tautinę Sąjungą, Susivienijimą Lietuvių Amerikoje ir Susivienijimą Lietuvių R. K. Amerikoje. Kongreso šukis — kova už Lietuvą, protestas prieš lietuvių tautos naikinimą, ugdyti ir išlaikyti lietuvių Amerikoje.

AMERIKOS LIETUVIU DAILES PARODA

Spalio 20 d. Naujorke iškilingai atidaryta Amerikoje gyvenanciu lietuvių dailes paroda. Joje dalyvauja visi tam krašte gyvenę lietuviai menininkai. Parodai atidaryti buvo pakviestas Lietuvos diplomatu šefas St. Lozoraitis. Jis yra pakviestas dalyvauti ir Amerikos lietuvių kongrese.

AMERIKOS LIETUVIU DAILES PARODA

Spalio 20 d. Naujorke iškilingai atidaryta Amerikoje gyvenanciu lietuvių dailes paroda. Joje dalyvauja visi tam krašte gyvenę lietuviai menininkai. Parodai atidaryti buvo pakviestas Lietuvos diplomatu šefas St. Lozoraitis. Jis yra pakviestas dalyvauti ir Amerikos lietuvių kongrese.

Manchasterio Lietuvių Meno kolektyvo loterijoje, įvykusioje spalio 16 d., laimingieji bilietai yra šie: No. 2069 — radio aparatas, No. 2257 — arbatos servizas, No. 3585 — žadintuvas, No. 6854 — šachmatai, NN0. 4212, 2368 — pinigines, NN0. 3773, 6032 — autom. pieštukai ir užrašų knygutes. Administratorius.

Jonas Kamiński, gimes 1911 m. Viaskio Rudoj, prašomas atsilepti. Ieško Juozas Šarunas, 831, Alexander Ave., Winnipeg, Manitoba, Canada.

Žekas Bronius, kilęs iš Pajavonio vls., prašomas atsilepti. Ieško Juozas Urbanas, 9, Garfield St., Kettering, Northants.

Talanskaitė Pauliną prašau atsilepti. Turiu jums žinių iš Australijos. J. Baškys, Scotia South Miners Hostel, Newton Rd., Lowton, Nr. Warrington, Lancs.

Prancūzijoje nuo 1947 m. veikia Lietuvių šalpos Draugija. Ji jungia Prancūzijoje gyvenancius lietuvius ir kaip vieša lietuvių organizacija, juos globoja. Draugija tvarko ir juridinius lietuvių reikalus, išduodama reikalingus pažymėjimus bei palaikydama ryšį su IRO atstovu ir kitomis organizacijomis. Šią vasarą įvyksiam visuotiniame D-jos nariu susirinkime išrinkta valdyba: O. Bačkienė — pirm., T. J. Kubilius SJ — vicepirm., Pr. Dulevičius — sekr., inž. Al. Stankevičius — izd., ir J. Sakavičius (buvęs legionierius) — narys. Draugijos bustine: 5, rue de Messine, Paris VIII.

Taikomoje meno institutas Freiburge, dail. Jonyno vadovaujamas, nera uždarytas, bet ir toliau veikia. Kursantai gaus sunkiai dirbančiojo maisto davini 10 DM per menes. Rudens semestras prasideda rugsojo 1 d. Prie instituto istiegti braižytojų ir dažytojų kursai, i kuriuos istojų 25 nauji klausytojai.

PABEGELIU REIKALU MEMORANDUMAS

Tautiniu organizacija D. Britanijoje centrinis derinimo komitetas, kuriam priklauso: čekų, estų, vengrų, jugoslavų, latvių, lietuvių, lenkų, rusų, slovaku, ukrainiečių, ir gudu organizacijos, pasiunte memorandumą Jungtiniu Tautu Organizacijai, Ekonominėi ir Socialinei Tarybai ir IRO. Ji pasiraše visu minetu organizaciju atstovai.

Memorandumas iskelia kritiską tremtiniu bukle, i kurią jie gali patekti kai IRO baigs savo veiklą 1950 metais. birž. 30 d., nes ir po tos datos ivairiose pasaulio dalyse bus pabegeliu, o taip pat ir nauji atsiras. Tarptautine pagalba yra ir bus butinai reikalinga. Ji turetu buti JTO veiklos ribose. Siuloma paskirti Aukštąjį JTO komisarą, kuris veiktu kartu su Taryba, susidedancia iš suinteresuotu vyriausybiu ir pabegeliu organizaciju atstovu. Turetu buti suorganizuotas Tarptautinis Pagalbos Fondas. Pabegelial, like Austrijoje ir Vokietijoje po IRO užsidarymo, turetu buti perkelti i kitą kuri kraštą, bent laikinai, iki ju galutino ikurdinimo. Netolerotinas tik darbo jegu išsirinkimas; šeimos ir nedarbingi asmenys turetu buti kartu priimami. Jei šeimos išskirtos, joms turi buti duota galimybė susijungti. Didesnio demesio turetu susilaukti ir intelektualu bei ivairiu specialistu likimas. Kai kurie kraštai atvykusiems nesuteikia lygiu teisiu su to krašto gyventojais. Reiktu, kad ir ateityje butu kam rupintis naujuju emigrantu teisine bukle.

Ši memorandumą jau paminejo Amerikos radijas.

SPORTAS

Stalo tenisas

Šiu metu stalo teniso sezonas prasidedo spalio 10 d. Lietuvių Sporto ir Socialino Klubu nariai sudaro dvi komandas. „A“ ir „B“ i EAST LONDON T. T. LEAGUE.

Spalio 11 d. įvyko pirmas susitikimas L.S.S.C. „A“ su CARLESS INSTITUTE „A“ Lietuvių Klubu saleje. Rungtynes pelnytai laimejo lietuviai rezultatu 8:1. Žaide: Bušmanas (3), Razminas (2), Valinskas (3). CARLESS INSTITUTE „A“: Weeks (1), Friar (0), Fretton (0). Pirmoji komanda žaidžia lygos ketvirtroje divizijoje (Division IV (South)).

Spalio 12 d. svečiuose nuvykusi i Leytonstoną klubo „B“ komanda, kuri žaidžia 5-je divizijoje. (Division V (North)) nugalejo sausai — 9:0, Harris T.T. Club. Žaide: Rudzevičius (3), Malinauskas (3).

Spalio 18 d. Lithuanian S.S.C. „A“ stalo teniso ekipa turejo pirmenybiu rungtynes, žaisdama svetur, su Christ Church Men's Club „A“ komanda. Anglai sudare gana gerą komandą ir po atkaklios kovos lietuviai nugalejo rezultatu 6:3. Žaide: Bušmanas (2), Iingaitis (3), Razminas (1).

Tą pat dieną, Klubu saleje, žaide antroji komanda, sudaryta iš D. Britanijoje gimusių lietuvių, t.y. L.S.S.C. „B“. Jiem

KNYGOS, RAŠTAI

Bern. Brazdžono PER PASAULI KE-LIAUJA ŽMOGUS. Rinkitine poezija. Išleista Lux leidyklos Vokietijoje. 450 pusl., kaina 10 šilingu.

Daznai ruosiant vakarus ar minejimus, trukstama geros poezijos deklamuoti. Jei Vokietijoje ir buvo išleistas vienas kitas geresnis rinkinys, tai ir jis šiandien sunkiai jau sugaudomas arba savo tematika tetinka tik vienam kitam reikalui. Jokia poezijos antologija nebuvo išleista, todėl šitokioms progoms ypač budavo pasigendama ivairesnio rinkinio. Šis Brazdžonio rinkinys kaip tik bus geras užvadas vakaru ruošėjams, o taip pat puiki knyga poezijos megejams ir visiems, kas megsta knygą.

Knyga nedidelio formato, išspausdinta ploname liuksusiniame popieryje, patvariai iršta ir talpi — iš viso rinkinyje yra net 328 eileraščiai. Tai truputi pakeistas to paties vardo rinkinys, buvęs išleistas jau Lietuvoje, bet šis žymiai papildytas: jame sudeta daugumas eileraščių iš abiejų Vokietijoje išleistu Brazdžonio poezijos rinkiniu — Svetimu kalnu ir šiaures pašvaistes.

Iš šio rinkinio skaitytojas susidaro aiškų vaizdą apie poetą Brazdžoni, apie jo poetinį kelią. Pirmaisiais eileraščiais pasirodęs skaitytojui 1925 metais, poetas per tą 25 metu laikotarpį lietuviškosios poezijos dirvoje yra išvargęs didelę vagą ir skaitytoju megstamas. Čia mes ir matome tuos poeto darbo rinkinius vaisius. Keletas pirmųjų geresnių meginimų, puošnus ir drąsus ieškojimai, savo gimtojo krašto puošnus ir turiningi vaizdai ir žmogaus ir lietuvių gyvenimo prasmės šaltiniai. Kai kraštą apninka nelaimės, poetas gieda tautai sudužusiam laive, šaukia savo tautą. Jis, kaip ir mes, išsina i sunku tremtinio kelią ir ji apdauoja.

Šiame dideliame rinkinyje yra eileraščių, kurie žavi išlepinto skonio poezijos megeją, o taip pat ir tokų, kurie artimi, mieli ir suprantami kiekvienam lietuviui.

Šia proga pasakytina, kad Lux leidykla ruošiasi išleisti ir kitą labai reikalingą knygą — Maironio poeziją: jo Pavasario balsus, Jaunąją Lietuvą, Musu vargus ir Raseinių Magdę. Visa tai numatoma išspausdinti vienoje stambioje, apie 700 puslapiu turinčioje ir B. Brazdžonio redaguotoje knygoje. K. Abr.

DBLS Eccles skyriaus narius:

ALDONĄ BUKAVECKAITĘ
ir ARKADIJŲ PODVOISKI

sukurusių lietuvišką šeimos židini linki laimingo ir sauleto gyvenimo

Skyriaus valdyba ir nariai

SMULKUS SKELBIMAI

DOVANŲ SIUNTINIAI, siunčiami i visus kraštus. Užsakydami rašykite angliškai arba vokiškai — Lampert Supply Co., 45, Cromwell Rd., London, S.W.7. Kainaraščiai ir informacija veltui.

ATITAIŠYMAS. „Br. Lietuvio“ 42 num. tilpusioje padekoje per apsirikimą buvo praleista p. Vaisviliene pavarde. Šiuomi klaidą atitaisome ir p. Vaisviliene atsi-prašome. Sp. Kl. Abuokas.

Rinkiniai Baltijo valstybiu, Klaipėdos, Ukrainos, Prancūzijos, Vokietijos, Britu koloniju ir kitu kraštu pašto ženklai, kiekvienas atskirai ikainuotas, siunčiami susipažinimui. Rašyti: angliškai, prancūziskai, vokiškai arba lenkiškai.

EXCELSIOR STAMP Co.

3, PRIORY GARDENS, LONDON, N.6.

„BRITANIJOS LIETUVIO“ PRENUMERATOS KAINA: D. Britanijoje: metams — 18 šilingu, pusei metu — 10 šilingu, trims mėn. — 5/6 šilingai; JAV — 3 doleriai. Visur kitur — kiek JAV. SMULKUS SKELBIMAI: mokama iš anksto už spaudos eilutę arba už 35 rades, po 1 šilingą. ADRESO PAKEITIMAS — 6 penai.